

Biophysical and electropharmacological properties of single mitoK_{ATP} channel in rat brain mitochondrial inner membrane

Javad Fahanik-Babaei¹, Afsaneh Eliassi^{1*}, Reza Saghiri²

1. Dept. of Physiology and Neuroscience Research Center, Shahid Beheshti University of Medical Sciences, Tehran, Iran

2. Dept. of Biochemistry, Pasteur Institute of Iran, Tehran, Iran

Received: 22 Feb 2012

Accepted: 26 June 2012

Abstract

Introduction: Different ATP-sensitive potassium channels have been detected in the mitochondrial inner membrane of cells. They are suggested to be involved in cell processes including cell protection. Here, we characterized the biophysical and electropharmacological properties of a K_{ATP} channel in the brain mitochondrial inner membranes.

Methods: After removing and homogenizing the rat brain, the supernatant was separately centrifuged in MSE digitonin, H₂O and Na₂CO₃ and mitochondrial inner membrane vesicles were obtained in MSE solution. L- α -Phosphatidylcholine (membrane lipid) was extracted from fresh egg yolk. Bilayer lipid membranes were formed in a 150 μ m diameter hole. All recordings were filtered at 1 kHz and stored at a sampling rate of 10 kHz for offline analysis by PClamp10.

Results: Single channel recordings revealed a channel with a slope conductance of 143 ± 7 pS in voltage dependent 200 mM KCl cis/50 mM KCl trans. The closed dwell time distributions indicated one and at least two exponential components at positive and negative potentials, respectively. The open dwell time events were fitted to two exponential functions. The block by ATP and glibenclamide characterized this channel as the K_{ATP} channel. We also showed that 4-AP and TEA inhibited the channel activities. The activity of channel was not influenced by iberiotoxin, a BK channel blocker, and 5-hydroxydecanoic acid, an inhibitor of mitochondrial ATP-sensitive potassium channels. Western blotting with antibodies directed against Kir6.1 and SUR2B subunits recognized a blocking-peptide-sensitive with a molecular mass of ~55-64kDa and ~120kDa, respectively.

Conclusion: This channel is likely to be involved in maintaining proper homeostasis in brain mitochondria and cell processes.

Key words: mitochondria, potassium channel, mitoK_{ATP}, IbTx, glibenclamide

* Corresponding author e-mail: af.eliasi@sbmu.ac.ir
Available online at: www.phypha.ir/ppj

بررسی خصوصیات بیوفیزیکی و الکتروفارماکولوژیکی تک کanal mitoK_{ATP} در غشاء داخلی میتوکندری مغز موش صحرایی

جواد فحانیک بابائی^۱، افسانه الیاسی^{۱*}، رضا صغیری^۲

۱. گروه فیزیولوژی، مرکز تحقیقات علوم اعصاب، دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی، تهران
۲. بخش بیوشیمی، انتستیتو پاستور ایران، تهران

پذیرش: ۶ تیر ۹۱

دریافت: ۳ اسفند ۹۰

چکیده

مقدمه: کانالهای پتاسیمی حساس به ATP مختلفی در غشاء داخلی میتوکندری شناسایی شده‌اند. این کانالها در فرآیندهای سلولی همچون حفاظت سلولی نقش دارند. در اینجا ما خواص بیوفیزیکی و الکتروفارماکولوژی یک کanal ATP را در غشاء داخلی میتوکندری مغز گزارش نموده‌ایم.

روش‌ها: مغز موش بزرگ آزمایشگاهی بالغ بعد از برداشتن، هموژنیزه و محلول آن در طی مراحل MSE-دیژیتونین، آب، و بیکربنات سدیم ساتریفوژ و وزیکول‌های غشاء داخلی میتوکندری جدا گردید. فسفاتیدیل کولین از زرده تخم مرغ استخراج گردید. غشاء در منفذی به قطر $150\text{ }\mu\text{m}$ تشكیل شد. سیگنالهای ثبت تک کanal ۱ kHz فیلتر و با سرعت نمونه برداری ۱۰ kHz ۱۰ ذخیره گردیدند. اطلاعات با نرم افزار ۱۰ Pclamp آنالیز گردیدند.

یافته‌ها: ثبت تک کanal، کانالی با کنکاتانس $7 \pm 143\text{ pS}$ وابسته به ولتاژ را در محیط غلظتی $200\text{ mM KCl cis}/50\text{ mM KCl trans}$ نشان داد. توزیع‌های زمانی وضعیت بسته، یک جزء توانی را برای ولتاژهای مثبت و دو جزء توانی را برای ولتاژهای منفی نشان داد. توزیع‌های زمانی وضعیت باز بر دو جزء توانی باز بودن منطبق بود. مهار کanal توسط ATP و از مشخصه‌های کanal، عنوان کanal K_{ATP} بود. TEA ۴-AP و SUR2B پعالیت کanal را مهار نموده ولی فعالیت کanal تحت تاثیر اپیریوتوكسین و کاربیوتوكسین عنوان مهارکننده‌های کanal BK تغییر پیدا نکرد و ۵-هیدروکسی دکانوئیک اسید عنوان بازدارنده کanal پتاسیمی حساس به ATP کanal را تحت تاثیر قرار نداد. وسترن بلات و استفاده از آنتی‌بادی‌هایی بر ضد زیرواحدهای Kir6.1 و SUR2B، پروتئینهایی با وزن مولکولی $55\text{-}64\text{ kDa}$ و 120 kDa را مشخص نمود.

نتیجه گیری: نتایج ما حضور کanal ATP را در میتوکندری مغز نشان می‌دهد. این کanal احتمالاً نقش مهمی در همتوستازی میتوکندری مغز دارد.

واژه‌های کلیدی: mitoK_{ATP}، میتوکندری، غشاء دو لایه لیپیدی، glibenclamide، IbTx

مانند ایسکمی، تخریب نورونی و پیری با کاهش انرژی و تنظیم یونهای سیتوزولی، دارای نقش اساسی است [۵]. کانالهای یونی مانند کانالهای پتاسیمی یکی از اجزاء سازنده غشاء داخلی میتوکندری می‌باشند. علاوه بر میتوکندری، کانالهای پتاسیمی در سایر اندامکهای درون سلولی مانند هسته [۱، ۷۳]، گرانولهای زیموژن [۷۲]، دستگاه گلثی [۷۳] و شبکه آندوپلاسمی [۳، ۵۵] شناسایی شده‌اند. این کانالها نقش مهمی را در بسیاری از فرآیندهای سلولی مانند جبران بار الکتریکی و تنظیم pH [۲۱، ۶۷] و استرس‌های اکسیداتیو [۴، ۴۳] دارند.

مقدمه

میتوکندری برای بسیاری از فرآیندهای سلولی وابسته به انرژی، ATP تولید می‌کند و به عنوان مرکز حیات سلول شناخته شده است. همچنین این ارگانل در طی فرآیندهایی

af.eliasi@sbmu.ac.ir

afeliassi@gmail.com

www.phypha.ir/ppj

* نویسنده مسئول مکاتبات:

وبگاه مجله:

کanal به غشاء لیپیدی دو لایه و استفاده از برخی داروهای مهار کننده کanal K_{ATP} مانند داروی ATP-Mg²⁺, 5-HD و مارگاتوکسین، خواص فارماکولوژیک یک نوع کanal حساس به ATP را در سولولهای مغزی مطالعه نمودند و نشان دادند که کanal فوق دارای کنداتانس ۲۱۹ پیکوسیمنس با احتمال باز بودن ۵/۰ در ولتاژهای منفی و ۰/۲ در ولتاژهای مثبت می‌باشد [۱۴].

علی‌رغم تلاشهایی که تاکنون صورت گرفته، هنوز ماهیت مولکولی کanalهای میتوکندری مشخص نشده است. بررسی ساختمان مولکولی کanalهای K_{ATP} غشاء پلاسمایی نشان می‌دهد که کanalهای K_{ATP} دارای ۴ زیر واحد تشکیل دهنده کanal بنام Kir6x و ۴ گیرنده سولفونیل اوره (SURx) K_{ATP} می‌باشند. با توجه به شباهت K_{ATP} و کanalهای K_{ATP} غشاء پلاسمایی، اعتقاد بر این است که کanal K_{ATP} نیز از یک زیر واحد منفرد، مشابه زیر واحد یک سویه x Kir6.x و یک زیر واحد گیرنده سولفونیل اوره (mitoSUR) تشکیل شده باشد. از طرفی بر اساس اطلاعات فارماکولوژیک و استفاده از آنتی بادی‌های اختصاصی کanal K_{ATP} غشاء، مشخص شده که زیر واحد kir6.1 در میتوکندری سولولهای عضله و کبد [۶۳]، و هر دو زیر واحد Kir6.2, Kir6.1 در میتوکندری سولولهای قلب [۴۱, ۴۰] وجود دارند. علاوه بر این حضور زیر واحد گیرنده SUR2A (SUR2A) نیز در میتوکندری میوسیتھای عروق سولفونیل اوره [۵۸]. در سولولهای مغزی گزارش‌های نیز مشخص شده است [۷۹]. در مطالعات زیر واحد Kir6.x وجود دارد که نتایج آنها مختلفی در مورد زیر واحدهای Kir6.1 و Lacza وجود دارد. برای مثال Szewczyk و همکارانش در مطالعاتشان زیر واحد Kir6.2 را گزارش نموده‌اند [۶۹]. در حالیکه در مطالعه‌ای دیگر Zhou و همکاران [۷۹] حضور زیر واحد Kir6.1 و Lacza وجود دارد که نتایج آنها با یکدیگر متفاوت می‌باشند. برای مثال Szewczyk و همکارانش در مطالعاتشان زیر واحد Kir6.2 را در مطالعه‌ای دیگر گزارش نمودند. در مورد زیر واحد Kir6.1 در مطالعات SUR2A پیشنهاد می‌شود [۵۶, ۴۰] با این تفاسیر با توجه به نتایجی که تاکنون در مورد ساختمان کanal K_{ATP} بدست آمده، هنوز ابهاماتی وجود دارد.

در این مطالعه ما با استفاده از تکنیک الحق کanal به داخل غشاء لیپیدی دو لایه، خواص بیوفیزیکی و الکتروفارماکولوژی کanal پتاسیمی K_{ATP} را در غشاء داخلی میتوکندری سولولهای

اخیراً گزارشهایی حاکی از آن هستند که این کanalها بویژه در میتوکندری در تنظیم [۶, ۳۳]، همئوستاز کلسیم [۲۸, ۷۶]، اسیدیته [۶]، آپوپتوز [۵۳] و حفاظت سلولی [۴۳] نقش داشته و مانند سایر اندامکها، هدف و مقصد نهایی بسیاری از داروها می‌باشد [۵۰].

بررسی خصوصیات بیوفیزیکی و الکتروفارماکولوژی کanalهای پتاسیمی غشاء داخلی میتوکندری منجر به دسته بندی آنها به کanalهای پتاسیمی حساس به (mitoK_{ATP}) ATP [۲۹]، کanal پتاسیمی حساس به کلسیم با کنداتانس بالا (mitoBK_{Ca}) [۵۷, ۲۲, ۲۳]، کanal پتاسیمی حساس به کلسیم با کنداتانس متوسط (mitoIK_{Ca}) [۲۰]، کanal پتاسیمی وابسته به ولتاژ TASK-3 [۵۱] گردیده است. بنظر پتاسیمی دو منفذی Kv_{1.3} [۶۵] و یک کanal پتاسیمی در این کanalها مشابه با کanalهای پتاسیمی غشاء سلول نقش مهمی را در کنترل پایداری غشاء‌های داخلی میتوکندری دارا باشند [۶۸].

کanalهای پتاسیمی حساس به (mitoK_{ATP}) ATP در این نقش ویژه‌ای در حفاظت سلولی می‌باشند. مطالعات نشان می‌دهند کanalهای mitoKATP در سولولهای عصبی در طی دوره ایسکمی باز شده و بدین وسیله از این سولولها در برابر ایسکمی حفاظت می‌کنند [۱۱, ۷۵]. این کanal در بسیاری از انواع سلولی یافت شده است (برای مطالعه بیشتر به مقاله مروری مراجعه شود) [۶۶]. کanal Szewczyk et al.; 2010 اولین بار با استفاده از تکنیک پچ کلمپ در میتوکندری کبد موش بزرگ آزمایشگاهی شناسایی گردید [۲۹]. استفاده از تکنیکهای مولکولی و میکروسکوپ ایمونوفلورسانس، حضور این کanal و زیر واحدهای تشکیل دهنده آنرا در سولولهای مغزی نشان داده است [۵۸]. اولین بار مطالعه فعالیت تک کanal با استفاده از تکنیک الحق کanal به غشاء لیپیدی دولایه توسط Kulawiak و همکاران صورت گرفت [۳۷]، آنها در یک گزارش کوتاه دو نوع کanal پتاسیمی با کنداتانس های ۳۲۰-۴۵۰ و ۹۰-۷۰ پیکوسیمنس را در محیط ۵۰ mM KCl cis / ۴۵۰ mM KCl trans نمودند و پیشنهاد نمودند که احتمالاً کanal با کنداتانس ۷۰-۹۰ یک کanal mitok_{ATP} در سولولهای مغزی باشد. همچنین در سال ۲۰۰۹ Choma و همکاران با استفاده از تکنیک الحق

در $g \times 12000$ برای ۹ دقیقه سانتریفیوژ گردید. برای بدست آوردن سیناپتوزومها، رسوب حاصل را با 10 ml محلول MSE- دیژیتونین سرد حل نموده و محلول را به ظرف هموژنیزه کننده منتقل و $10-8$ مرتبه به طور دستی هموژنیزه گردید تا سوسپانسیون همگنی بدست آید. سرانجام سوسپانسیون در $g \times 12000$ برای ۱۱ دقیقه سانتریفیوژ ویزیکولهای حاصل در $\mu\text{l} 300$ محلول MSE حل شده تا غلظت حدود 20 mg/ml پروتئین بدست آید.

خاص سازی غشاء داخلی میتوکندری: برای جدا سازی غشاء داخلی میتوکندری از روش Da Cruz و همکاران استفاده شد [۱۶]. بطور خلاصه، میتوکندری‌ها در غلظت 5 mg/ml در آب مقطر سوسپانسیون شده و برای ۲۰ دقیقه روی یخ تکان داده شدند. این ترکیب 20 mg/ml دستی هموژنیزه و دو مرتبه در $g \times 12000$ برای ۵ دقیقه سانتریفیوژ گردید. میتوپلاستهای بدست آمده با 0.1 M بیکربنات پتاسیم ($\text{pH } 11.5$) در غلظت نهایی 0.5 mg/ml بمدت ۲۰ دقیقه روی یخ تیمار گردیدند. غشاء داخلی میتوکندری با سانتریفیوژ در $g \times 100000$ برای ۳۵ دقیقه به صورت ویزیکول بدست آمد. نمونه‌ها جهت بررسی وسترن بلات و الکتروفیزیولوژی در دمای -70°C درجه سانتیگراد نگهداری گردیدند.

وسترن بلات: پس از اندازه گیری غلظت پروتئین غشای داخلی میتوکندری با استفاده از روش برادرفورد، نمونه‌ها به مدت ۵ دقیقه در دمای 95°C انکوبه شدند. سپس نمونه‌ها 25 میکرولیتر در 7 % SDS-PAGE run شده و بعد از آن به کاغذهای نیتروسلولزی منتقل گردیدند. کاغذها از قبل در ترانسفر بافر به مدت ۱۰ دقیقه انکوبه شدند. و سپس پروتئینها از 7 ml به کاغذ توسط دستگاه بلاینگ منتقل گشته و برای قرار گرفتن در مجاورت آنتی بادی آماده گردیدند. کاغذها قبل از قرار گرفتن در مجاورت آنتی بادی اولیه به مدت ۲ ساعت در محلول بلاکینگ شامل: بافر TB (محلول آبی تریس اسیدی 100 mM و کلرید سدیم 0.9 % ، محلول TBT (بافر TB و $0.5\text{ %}\text{ توئین-}20$) و شیر بدون چربی 10 % ، در دمای اتاق قرار گرفته، سپس کاغذها در مجاورت آنتی بادی‌های اولیه شامل: آنتی بادی‌های Kir6.1 و SUR2B بمدت یک شب در دمای 4°C درجه قرار داده شدند. پس از شستشو با محلول TTB به

مخزی مورد بررسی قراردادیم و نهایتاً با استفاده از آنتی بادی‌های Kir6.1 و SUR2B ساختمان مولکولی کانال را نیز مطالعه نمودیم.

مواد و روش‌ها

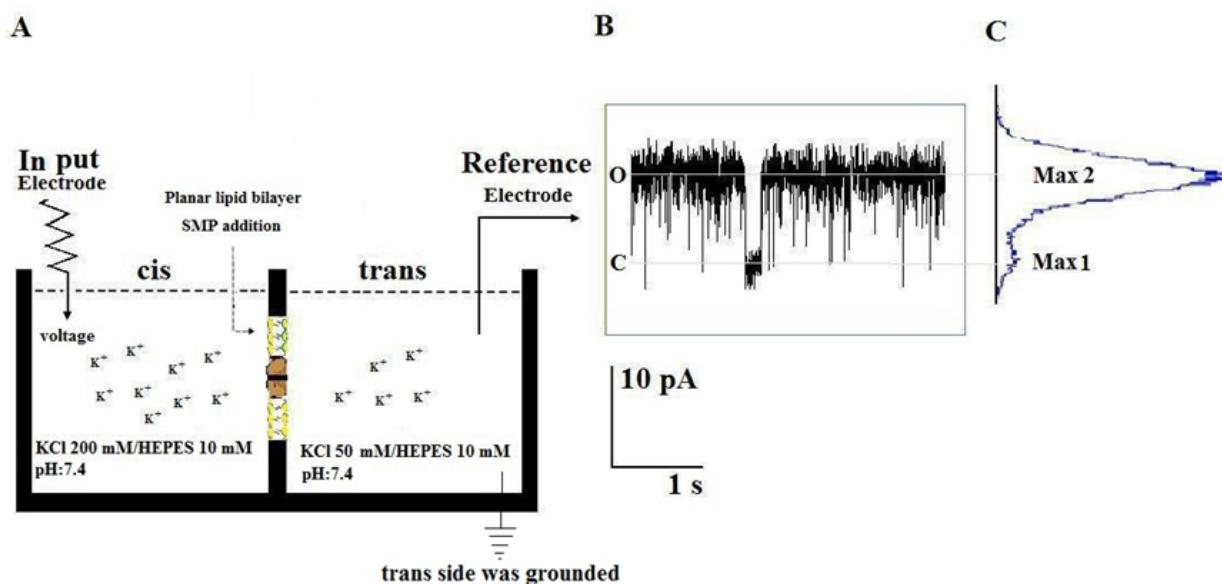
مواد: کلرید پتاسیم، دیژیتونین، سوکرز، D-مانیتول، بیکربنات سدیم هیپس، تریس اسیدی و بازی، سرم آلبومین گاوی (BSA)، 4-AP ، 5-HD ، 3-TEA ، ATP، EGTA، نیتروسلولز و کیت لومینسانس (ECL-kit) از شرکت (Amersham)، n-Dکان از شرکت مرک و آنتی بادی‌های Kir6.1 از شرکت ABCAM و SUR2B از شرکت سانتاکروز خریداری شدند.

محلولها: محلولهای مورد نیاز در استخراج میتوکندری عبارتند از: محلول 225 mM MSE (مانیتول، 1 mM EGTA، 1 mg/ml BSA، 5 mM هیپس، سوکرز، 75 mM MSE-، محلول $pH 7.4$ - ناگاریز (محلول 0.5 % ناگاریز در MSE ، محلول MSE - دیژیتونین (محلول 0.2 % دیژیتونین در محلول MSE ، محلول TB (بافر آبی تریس TBT 100 mM و کلرید سدیم 0.9 % ، محلول TB و $0.5\text{ %}\text{ توئین-}20$).

استخراج میتوکندری از مغز موش بزرگ

آزمایشگاهی: نمونه‌های میتوکندری مورد استفاده با روش Kuddin و همکاران استخراج گردیدند [۳۶]. دو موش بزرگ آزمایشگاهی (180 تا 200 گرمی) توسط کلروفرم بیهوش و سر MSE آنها بریده شده، مغز آنها را فوراً خارج و به محلول سرد منتقل و چند مرتبه شستشو داده شدند. پس از اضافه کردن 10 ml محلول MSE - ناگاریز، به آن با هموژنایزر الکتریکی در 600 units/s هموژنیزه شدند. در ادامه 20 ml محلول سرد MSE به آن اضافه شده و هموژن در $g \times 2000$ برای ۴ دقیقه سانتریفیوژ گردید. بعد از سانتریفیوژ محلول را برداشته و

1. Bowine serum albumin
2. 4- Aminopyridin
3. Tetraethylammonium
4. 5-hydroxydecanoic acid

شکل ۱

KCl 200 mM cis/50 mM trans) (KCl 200 mM KCl cis/trans) بودند، استفاده شد. در دیواره محفظه ترانس منفذی به قطر $250 \mu\text{m}$ گردید. غشاء دو لایه لیپیدی توسط قرار دادن محلول لیپیدی فسفاتیدیل کولین (با غلظت mg/ml ۲۵ در حلال n - دکان) با استفاده از سوزن استیل به قطر $150 \mu\text{m}$ بر روی منفذ تشکیل گردید. شکل ۱ شماتیک از چگونگی تشکیل غشاء و محفظه های سیس و ترانس را نشان می دهد. تشکیل غشاء توسط استرئومیکروسکوپ مشاهده و ظرفیت خازنی آن به طور معمول بین 300 pF تا 200 pF توسط آمپلی فایر اندازه گیری گردید. جهت تنظیم pH محلولهای کلرید پتاسیم از هیپس (1 mM) و تریسمای بازی (1 M) استفاده شد.

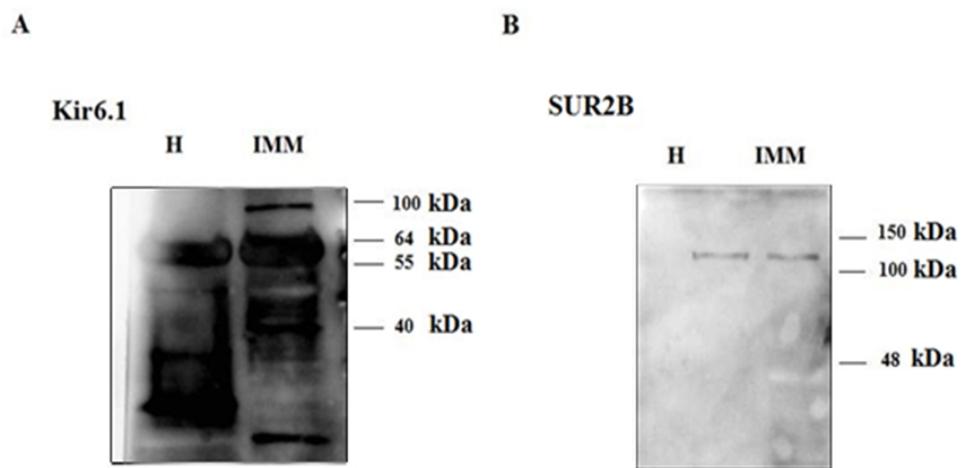
ثبت الکتروفیزیولوژی: وزیکولهای استخراج شده از غشاء داخلی میتوکندری، توسط سوزن استیل به قطر $150 \mu\text{m}$ با غشاء دو لایه لیپیدی جهت الحاق کanal تماس داده می شد. جریان عبوری از تک کanal توسط با لایر کلمپ آمپلی فایر BC-525D (شرکت Warner) اندازه گیری می گردید. ولتاژ در محفظه سیس اعمال می شد و محفظه ترانس گراند می گردید (شکل ۱A). اتصالات الکتریکی دو محفظه توسط الکترودهایی از جنس نقره/کلرید نقره و پل نمکی/آگار (۳ مولار KCl) با دستگاه آمپلی فایر برقرار می گردید. تمام ثبت ها در 1 kHz با استفاده از یک فیلتر 4 pL بسل و با سرعت نمونه برداری 10 kHz نمونه برداری و توسط دستگاه ثبت (شرکت Axon) به کامپیوتر منتقل و ذخیره می گردیدند. جهت آنالیز از

مدت ۱ ساعت در مجاورت آنتی بادی ثانویه برای هر دو نمونه به نسبت ۱:۵۰۰ تکان داده شدند. پس از شستشوی نهایی با محلول TTB کاغذها با استفاده از روش شیمیولومینسانس (ECL-kit) بر روی فیلم عکاسی ظاهر و بانهای پروتئینی بررسی گردیدند. تشکیل غشاء دو لایه لیپیدی: جهت تشکیل غشاء دو لایه لیپیدی (BLM) از یک یا مخلوطی از لیپیدهای طبیعی و یا مصنوعی استفاده می گردد. در این پژوهه جهت تشکیل BLM از فسفاتیدیل کولین استفاده شد.

استخراج فسفاتیدیل کولین (PC): ماده فوق از زرده تخم مرغ بر اساس روش Singleton و همکاران در سال ۱۹۶۵ استخراج گردید [۵۹]. به طور خلاصه در مرحله اول فسفولیپیدها با استفاده از حلالهای آلی از سایر ترکیبات همانند پروتئینها، پیگمانهای رنگی، و سایر چربیها جدا شده، سپس فسفاتیدیل کولین از سایر فسفاتیدها با استفاده از ستون کروماتوگرافی که فاز ثابت آن، الومینیوم اکساید و فاز متحرک آن متانول و کلروفرم بود، جدا گردید. خلوص ماده استخراج شده با استفاده از TLC^۱ مورد سنجش قرار گرفت.

تشکیل غشاء دو لایه لیپیدی: برای تشکیل غشاء از روش Muller و همکاران استفاده شد [۴۵]. در این روش دو محفظه سیس (فضای سیتوپلاسمی) و ترانس (فضای لومنی) از جنس تفلون که دارای محلولهای کلرید پتاسیم با غلظتهاي

1. Thin Layer Chromatography

شکل ۲

50 kDa تا 60 در هر دو نمونه هموژنیزه^۳ (H) و نمونه پروتئین استخراج شده از غشاء داخلی میتوکندری (IMM)^۳ نشان داد (شکل ۲A). هم چنین با استفاده از آنتی بادی SUR2B (عنوان آنتی بادی شناسایی کننده زیر واحد قسمت سولفونیل اوره کانال) باندی در ناحیه بین 120 kDa تا 140 در نمونه های هموژنیزه و غشاء داخلی میتوکندری مشاهده گردید (شکل ۲B). **خصوصیات بیوفیزیکی تک کانال پتانسیمی mitoK_{ATP} غشاء داخلی میتوکندری مغز:** ثبت جریان در ولتاژ های مختلف: فعالیت کانال بعد از الحق و زیکولهای غشاء داخلی میتوکندری به غشاء دو لایه لیپیدی در محیط غیر 200 mM KCl cis/50 mM KCl (trans) ثبت گردید. در ۱۰٪ از کوشش ها، نیم تا ده دقیقه بعد از الحق و زیکولهای غشاء داخلی میتوکندری به غشاء دو لایه لیپیدی کانال مشاهده گردید. شکل ۳A، جریان های ثبت شده در ولتاژ های مختلف غشاء، از +۴۰ تا -۴۰ میلی ولت را نشان می دهد. همانطور که مشاهده می شود در ولتاژ صفر میلی ولت بدون اینکه هیچگونه اختلاف ولتاژی اعمال شده باشد، جریان پتانسیمی بصورت رو به بالا و مثبت ثبت گردید که ناشی از حرکت یونها در جهت گرادیان غلظتی از محفظه سیس به ترانس است. میزان جریان در ولتاژ نزدیک به -۳۰ میلی ولت به شدت کاهش یافته و در ولتاژ -۳۰ میلی ولت به صفر رسیده است. در ولتاژ منفی تر از -۳۰ میلی ولت جریانهای روبه پایین ثبت گردید که نشانه حرکت رو به داخل یا به عبارتی حرکت

نرم افزار 10 Pclamp (شرکت Axon) استفاده گردید. روش های تجزیه و تحلیل داده ها: در روش های تجزیه و تحلیل داده های تک کانال، ساده ترین حالت حضور یک وضعیت بسته و یک وضعیت باز می باشد. ارتفاع یا آمپلی تود بین این دو وضعیت نشان دهنده میزان عبور جریان از درون کانال بر اساس پیکو آمپر (pA) می باشد (شکل ۱B). متوسط میزان جریان عبوری توسط رسم هیستوگرام بیان شد (شکل ۱C). کنداکتانس تک کانال بر اساس شب منحنی ولتاژ جریان محاسبه گردید. احتمال باز بودن کانال (P_o)^۱ از طریق به کار گیری الگوریتم های استاندارد تعیین رخدادها در Pclamp10، بر اساس نسبت زمان باز بودن کانال به کل زمان ثبت در ولتاژ معینی صورت گرفت. P_o از روی قطعات یک دقیقه ای در ولتاژ های معین محاسبه گردید. اطلاعات بصورت mean ± SEM گزارش گردیدند.

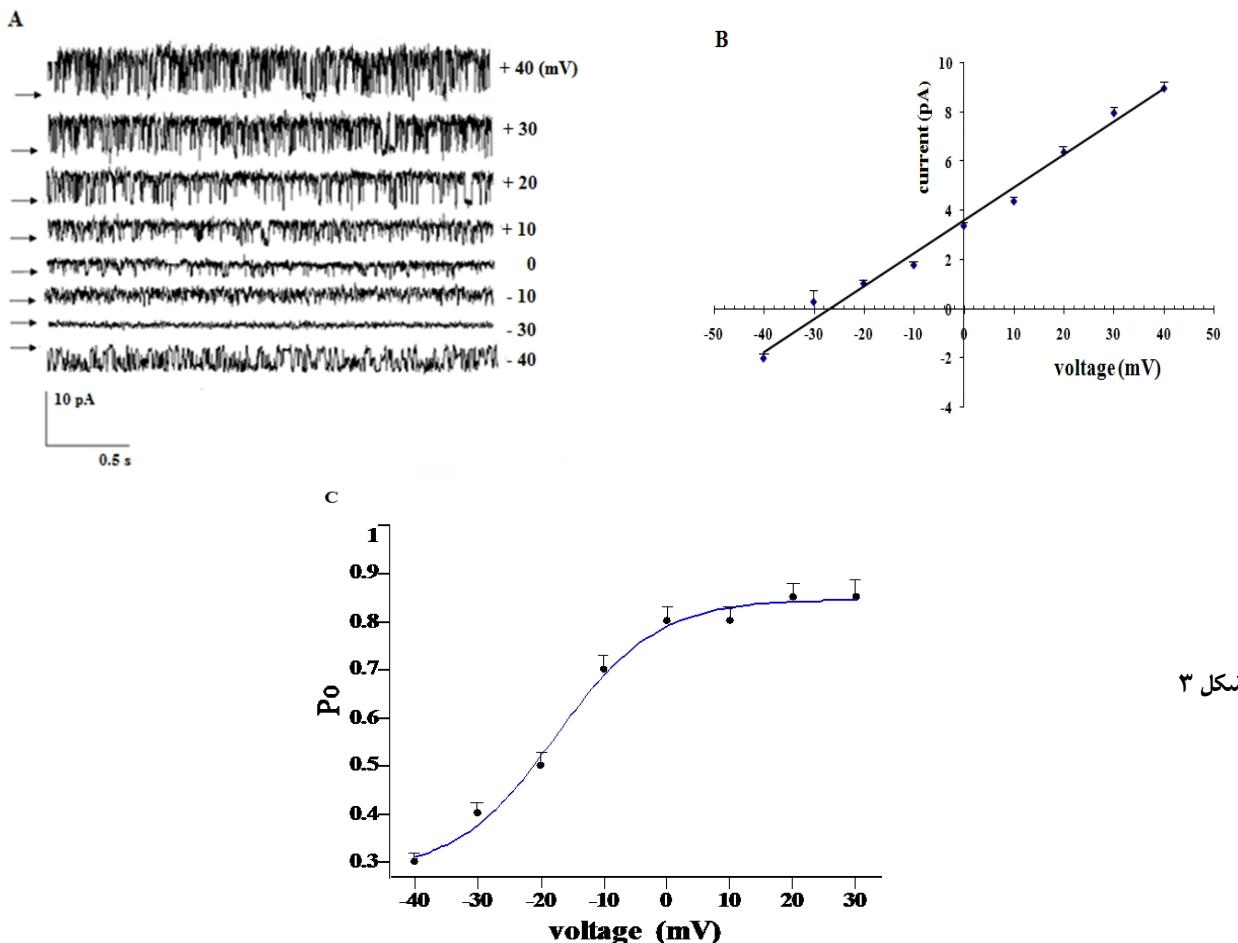
یافته ها

تعیین زیر واحد های کانال پتانسیمی mito K_{ATP} غشاء داخلی میتوکندری: با استفاده از تکنیک وسترن بلاط و آنتی بادی های اختصاصی برای کانال K_{ATP}، زیر واحد های کانال را شناسایی نمودیم. با استفاده از آنتی بادی Kir6.1 (عنوان آنتی بادی شناسایی کننده زیر واحد تشکیل دهنده منفذ کانال K_{ATP}) نتایج ما باند قوی را در ناحیه بین

2. Homogenate

3. Mitochondria inner membrane

1. Open probability

شکل ۳

کاتیونی است.

وابستگی به ولتاژ احتمال باز بودن کانال: اثر ولتاژ

بر روی ویژگیهای باز و بسته شدن کانال با اندازه گیری احتمال باز بودن کانال (P_0) در ولتاژهای مختلف در محیط (200 mM KCl cis/50 mM KCl trans) مورد بررسی قرار گرفت. احتمال باز بودن کانال به عنوان تابعی از ولتاژ در نظر گرفته شده و منحنی P_0 برای آن رسم گردید. همانطور که شکل ۳C نشان می‌دهد احتمال باز بودن کانال در ولتاژهای مثبت، بالا و با تغییر پتانسیل غشاء به سمت ولتاژهای منفی، احتمال باز بودن کانال کاهش پیدا کرد. منحنی ولتاژ-احتمال باز بودن کانال کاهش پیدا کرد. منحنی ولتاژ-احتمال باز بودن کانال با معادله Boltzman-Z Δ

$$(P_0 = V_{\min} + \frac{V_{\max} - V_{\min}}{1 + \frac{zdf(V - V_{\min})}{RT}})$$

تطبيقة،^۲ گ دید و مقادیر زیر بددست آمد:

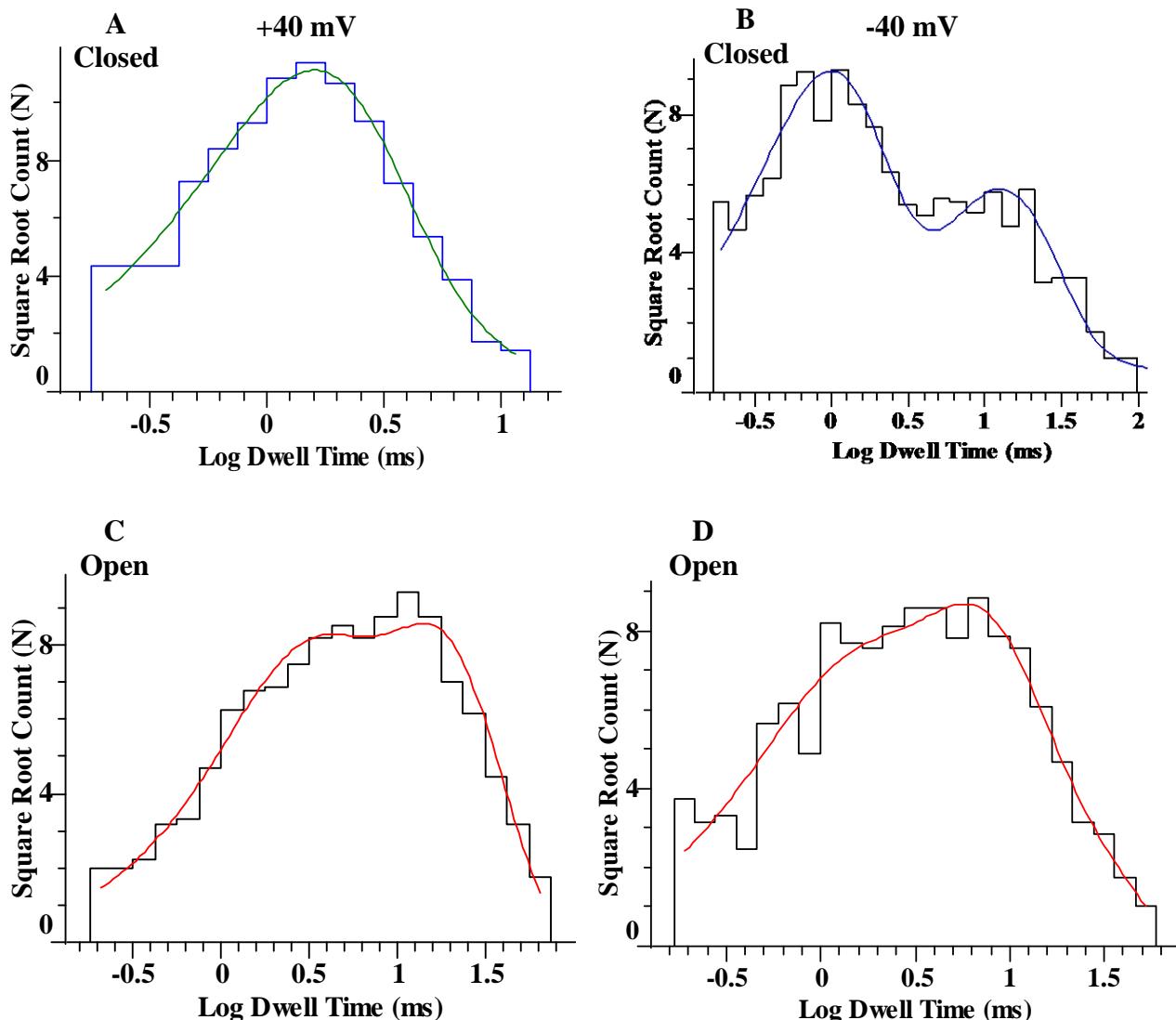
V_{mid} : -17.72 ± 1.3 mV

یون پتاسیم از محفظه ترانس به محفظه سیس می باشد.

همانطور که شکل ۳A نشان می دهد با افزایش ولتاژ به سمت ولتاژهای مثبت، احتمال باز بودن کانال افزایش می یابد.

رابطه جریان-ولتاژ: در شکل ۳B نمودار ولتاژ - جریان نشان داده شده است. رابطه جریان-ولتاژ در محدوده $+40$ تا -40 میلی ولت برای کanal به صورت خطی است و هیچگونه انحراف از خط راست یا جریان رو به داخل مشاهده نمی‌گردد. شبی منحنی که نشان دهنده کنداکتانس کanal است برابر با 7 ± 143 پیکوسیمنس (pS) است. همانطور که شکل نشان می‌دهد پتانسیل معکوس^۱ برای وضعیت هدایتی کanal -30 ± 3 میلی ولت است. با توجه به اینکه میزان پتانسیل معکوس بدست آمده نزدیک به پتانسیل تعادلی پتانسیم در شرایط یونی $E_{K^+} = -30mV$ است، می‌توان $\frac{200mM}{[K^+]_o}$ بیان، نمود کanal برای عبور بتانسیم انتخابی بوده، یک کanal

1. Reverse potential
  2. Fit

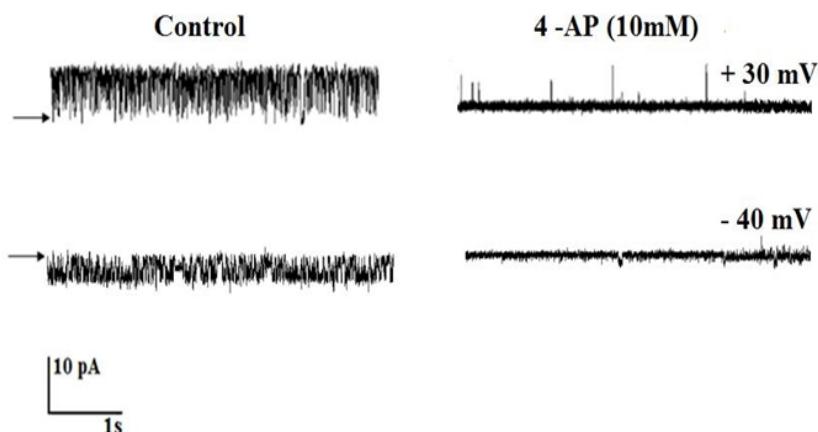
شکل ۴

کانالها در شکل ۴ برای ولتاژهای +۴۰ و -۴۰ میلی ولت نشان داده شده است. توزیع های زمانی وضعیت بسته، یک جزء توانی را در +۴۰ mV با ثابت زمانی $t_{closed1} \sim 4.5$ ms (شکل A) و دو جزء توانی را در -۴۰ mV با ثوابت زمانی $t_{closed2} \sim 1.5$ ms و $t_{closed1} \sim 12$ ms (شکل B) نشان می دهد. توزیع زمانی باز، با دوتابع توانی منطبق گردیده است و همانطور که شکل C و D نشان می دهد به نظر می آید ولتاژهای مثبت و منفی تأثیر معنی داری بر روی توزیع های زمانی باز نداشته باشد.

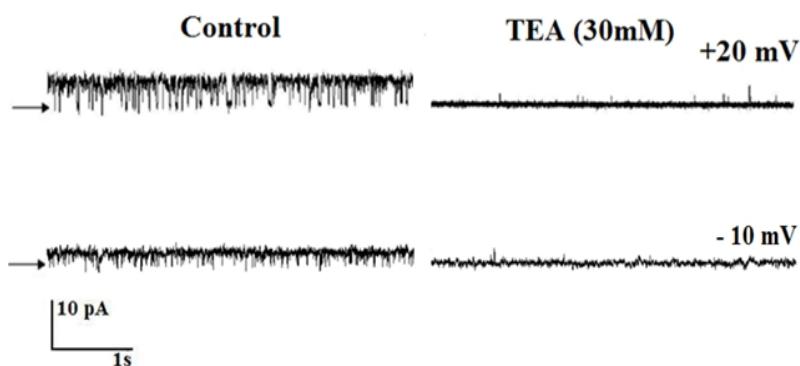
بررسی خواص فارماکولوژیک کانال: اثر 4-AP روی فعالیت کانال K_{ATP} :mito به عنوان مهار کننده غیر انتخابی کانال پتانسیمی بر روی فعالیت کانال مورد بررسی قرار گرفت. شکل ۵ اثر افزودن 4-AP-4-AP را در محفظه cis در غلظت ۱۰ mM بر روی فعالیت کانال در دو ولتاژ +۳۰ و -۴۰

(Apparent gating charge) $Z_d = 3.14 \pm 0.4$ ماکریمم احتمال باز بودن کانال در ولتاژهای بالاتر از صفر مشاهده شده و در ولتاژهای +۲۰ و +۳۰ برابر 0.85 ± 0.05 است.

بررسی توزیع زمانی حالت های باز و بسته کانال (dwell time distribution): جزئیات بیشتر اثر ولتاژ روی نحوه باز و بسته شدن تک کانال توسط بررسی توزیع های زمانی (dwell time) distributions (حالت های باز و بسته کانال در دو ولتاژ مثبت و منفی مورد مطالعه قرار گرفت. در هیستوگرام های توزیع زمانی بسته، فواصل زمانی وضعیت بسته به زمانهایی اطلاق گردیده که در آن میزان جریان صفر و یا ± 0.3 pA بوده است. در هیستوگرام های باز فواصل زمانی باز به زمانهایی اطلاق گردیده که در آن میزان جریان در حداقل مقدار خود بوده است. مثالهایی از این هیستوگرام ها برای

شکل ۵

شکل ۶

۶.

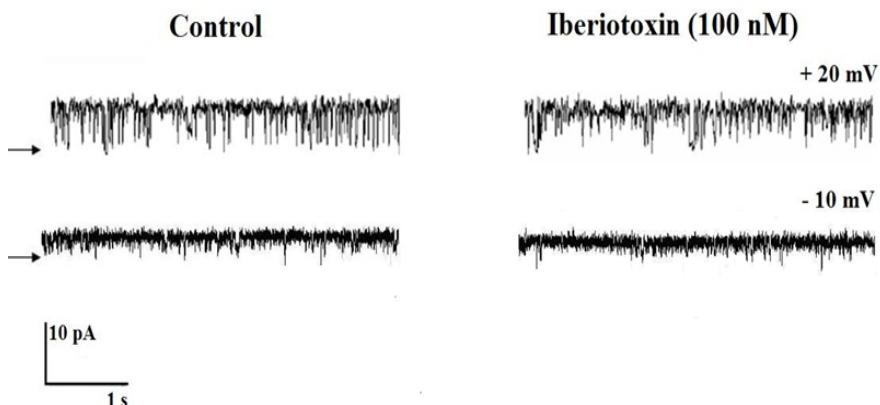
اثر Iberiotoxin (IbTx) بر روی فعالیت کانال mitoK_{ATP}: اثر ایبریوتوكسین به عنوان مهارکننده اختصاصی کانالهای پتاسیمی حساس به کلسیم (بویژه با کنداکتانس بالا) بر روی فعالیت کانال مورد بررسی قرار گرفت. شکل ۷ اثر افزودن IbTx را در ناحیه cis در غلظت ۱۰۰ nM بر روی فعالیت کانال به ترتیب در دو ولتاژ دو ولتاژ +۲۰ و +۱۰ نشان می‌دهد. میزان جریان برای ولتاژ +۲۰ میلی ولت قبل از اضافه IbTx برابر با 2 ± 6 پیکو آمپر و احتمال باز بودن آن 0.8 ± 0.5 (شکل ۵)، و برای ولتاژ -۱۰ میلی ولت میزان جریان 2 ± 2 پیکو آمپر و احتمال باز بودن آن 0.8 ± 0.5 بود. پس از اضافه کردن IbTx فعالیت کانال هر دو ولتاژ +۲۰ و +۱۰ میلی ولت تغییر محسوس و معنی داری در میزان جریان و احتمال باز بودن کانال ایجاد نشد (شکل ۱۰).

بررسی اثر داروهای مهارکننده ATP:

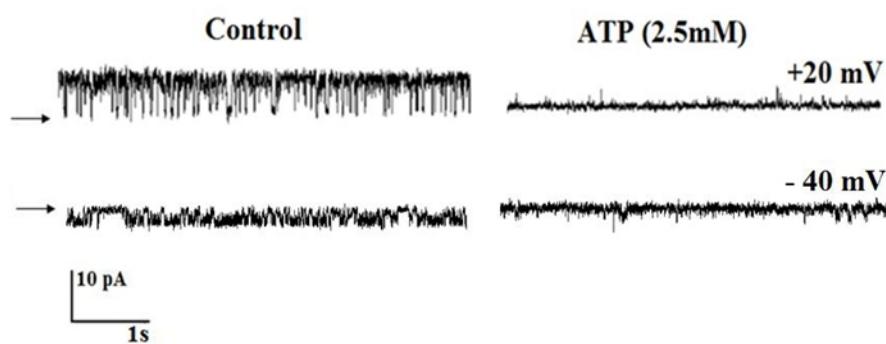
۱. اثر ATP بر روی فعالیت کانال mitoK_{ATP}: اثر ATP به عنوان مهارکننده کانالهای پتاسیمی حساس به ATP بر روی فعالیت کانال مورد بررسی قرار گرفت. شکل ۷ اثر افزودن

میلی ولت نشان می‌دهد. میزان جریان برای ولتاژ +۳۰ میلی ولت قبل از اضافه کردن 4-AP 8 ± 1 پیکو آمپر و احتمال باز بودن آن 0.85 ± 0.05 (شکل ۵) و برای ولتاژ -۴۰ میلی ولت میزان جریان 1 ± 3 پیکو آمپر و احتمال باز بودن آن 0.3 ± 0.05 بود (شکل ۵). پس از اضافه کردن 4-AP فعالیت کانال به طور کامل مهار گردید و احتمال باز بودن کانال در هر دو ولتاژ تقریباً به صفر رسید.

اثر TEA بر روی فعالیت کانال mitoK_{ATP}: اثر TEA به عنوان مهارکننده کانالهای پتاسیمی وابسته به ولتاژ بر روی فعالیت کانال مورد بررسی قرار گرفت. شکل ۶ اثر افزودن TEA در محفظه cis در غلظت ۳۰ mM بر روی فعالیت کانال به ترتیب در دو ولتاژ +۲۰ و +۱۰ میلی ولت را نشان می‌دهد. همانطور که شکل ۶ نشان می‌دهد، میزان جریان برای ولتاژ +۲۰ میلی ولت قبل از اضافه کردن TEA برابر با 2 ± 2 پیکو آمپر و احتمال باز بودن آن 0.8 ± 0.5 و برای ولتاژ -۱۰ میلی ولت میزان جریان پیکو آمپر 2 ± 0.5 و احتمال باز بودن آن 0.7 ± 0.2 است. پس از اضافه کردن TEA فعالیت کانال به طور کامل در هر دو ولتاژ +۲۰ و +۱۰ میلی ولت مهار گردید (شکل

شکل ۷

شکل ۸

گلین کلامید، فعالیت کanal در هر دو ولتاژ $+30$ و -10 - میلی ولت تغییر و مهار گردید (شکل ۹).

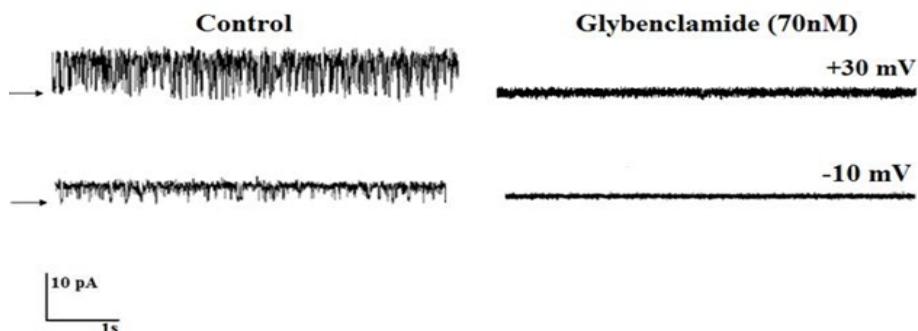
۳. اثر HD-5 بر روی فعالیت کanal: اثر K_{ATP} ۵ به عنوان مهار اختصاصی کانالهای پتانسیمی HD-5 میتوکندریایی بر روی فعالیت کanal مورد بررسی قرار گرفت. شکل ۱۰ اثر افزودن HD-5 را در محفظه cis در غلظت ۱mM بر روی فعالیت کanal به ترتیب در دو ولتاژ $+20$ و -40 - میلی ولت نشان می‌دهد. میزان جریان برای ولتاژ $+20$ میلی ولت قبل از اضافه کردن HD-5 برابر با ± 2 μ پیکو آمپر و احتمال باز بودن آن $0/85$ و برای ولتاژ -40 - میلی ولت نشان می‌دهد. میزان جریان برای ولتاژ -40 - میلی ولت میزان جریان 3 ± 1 μ پیکو آمپر و احتمال باز بودن آن $0/3$ است. پس از اضافه کردن HD-5 تغییر معنی داری در فعالیت کanal در هر دو ولتاژ $+20$ و -40 - میلی ولت ایجاد نشد (شکل ۱۰).

بحث

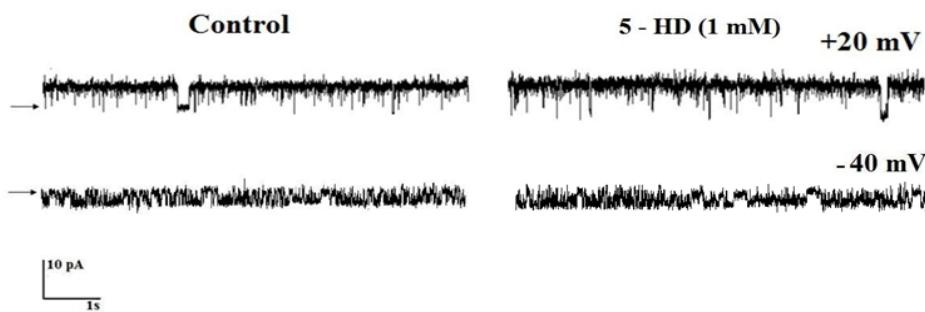
کانالهای یونی بخصوص کانالهای پتانسیمی در غشاء داخلی میتوکندری دارای نقش مهمی از جمله تنظیم حجم سلول

را در محفظه cis در غلظت $2/5$ mM بر روی فعالیت کanal به ترتیب در دو ولتاژ $+20$ و -40 - میلی ولت نشان می دهد. همانطور که شکل ۷ نشان می دهد میزان جریان برای ولتاژ $+20$ - میلی ولت قبل از اضافه کردن ATP برابر با ± 2 μ پیکو آمپر و احتمال باز بودن آن $0/85$ و برای ولتاژ -40 - میلی ولت میزان جریان 3 ± 1 μ پیکو آمپر و احتمال باز بودن آن $0/3$ است. پس از اضافه کردن ATP فعالیت کanal در هر دو ولتاژ $+20$ و -40 - میلی ولت مهار گردید (شکل ۸).

۲. اثر گلین کلامید بر روی فعالیت کanal: اثر K_{ATP} گلین کلامید به عنوان مهار کننده کانالهای پتانسیمی حساس به ATP بر روی فعالیت کanal مورد بررسی قرار گرفت. شکل ۹ اثر افزودن گلین کلامید را در محفظه cis در غلظت 70 nM بر روی فعالیت کanal به در دو ولتاژ $+30$ و -10 - میلی ولت نشان می دهد. همانطور که شکل ۹ نشان می دهد میزان جریان برای ولتاژ $+30$ - میلی ولت قبل از اضافه کردن گلین کلامید برابر با ± 1 μ پیکو آمپر و احتمال باز بودن آن $0/8$ (شکل ۵) و برای ولتاژ -10 - میلی ولت میزان جریان $2\pm 0/5$ μ پیکو آمپر و احتمال باز بودن آن $0/7$ بود پس از اضافه کردن

شکل ۹

شکل ۱۰

اسکلتی ۱۹ (Debeska et al., 2002) انسان، لنفوسيتهای T، پیکوسيمنس نشان [۶] و مغز [۵] با كنداكتانس ۱۰ ~ ۱۱۰ پیکوسيمنس داده شده است. گزارش‌هایی مبنی بر حضور یک کانال پتانسیمی میتوکندریایی (کانال $\text{mitoK}_{\text{ATP}}$) در سلولهای مختلف نیز با استفاده از تکنیک غشاء لیپیدی دو لایه ارائه شده است. چنانکه Bednarczyk و همکاران کانالی با كنداكتانس 10.3 ± 9 پیکوسيمنس در شرایط غلظتی برابر $\text{cis}/150 \text{ mM KCl trans}$ KCl در سلولهای قلبی گزارش نموده‌اند که توسط ATP/Mg^{2+} مهار گردید [۶].

Kulawiak و همکاران نیز در سال ۲۰۰۵ با استفاده از تکنیک الحق کانال به غشاء دو لایه لیپیدی کانال پتاسیمی با کنداتانس ۷۰ - ۹۰ پیکوسیمنس را تحت شرایط غلظتی (۵۰ mM KCl cis/450 mM KCl trans) و غلظت برابر (۴۵۰ mM KCl cis/450 mM KCl trans) در سلولهای مغز گزارش نمودند [۳۷] و این در حالی بود که خواص فارماکولوژیک کانال مورد بررسی قرار نگرفت. مطالعات ما نیز یک کانال پتاسیمی را در غشاء داخلی میتوکندری مغز نشان داد که نمودار جریان- ولتاژ آن در دامنه ولتاژی -40 تا $+40$ میلی ولت با شبیه کنداتانس pS 1433 ، خطی است. نتایج ما همچنین بیان می کند که احتمال باز پودن کانال، واپسته به

[۷، ۲۶] پتانسیل غشایی [۱۹]، ذخیره کلسیم، تنظیم pH [۷] و فرآیندی موسوم به آپوپتوز [۶۴] می باشد. علاوه این کانالها هدف بسیاری از داروها بوده و تنظیم عملکرد آنها موجب حفاظت سلولی در سلولهای قلبی و نورونها می گردد. در این مطالعه ما خواص بیوفیزیکی و الکتروفارماکولوژیک کانال $\text{mitoK}_{\text{ATP}}$ را در سلولهای مغز مورد بررسی قرار داده ایم.

قسمتی از نتایج ما یک کانال پتانسیمی وابسته به ولتاژ با کنداکتانس ۱۴۳ پیکوسمینس را در شرایط غلظتی cis 200 mM KCl و trans 50 mM KCl احتمال باز بودن کانال وابسته به ولتاژ بوده و در ولتاژهای منفی پایین و با افزایش به سمت ولتاژهای مثبت مقدار آن افزایش یافت. هم چنین آنالیز توزیع زمانی نشان داد که با کاهش ولتاژ یک حالت بسته طولانی به تعداد حالتهای بسته کانال اضافه می گردد.

بررسی کانالهای پتاسیمی $\text{mitoK}_{\text{ATP}}$ با استفاده از تکنیکهای مختلف الکتروفیزیولوژیک و بیولوژی مولکولی صورت گرفته است. در سال ۱۹۹۱ Inoue و همکاران حضور کanal پتاسیمی حساس به ATP در غشاء داخلی میتوکندری کبد را با استفاده از روش پچ کلمپ نشان دادند [۲۹]. همچنین حضور این کanal در غشاء داخلی میتوکندری سلول عضله

مورد مطالعه قرار دادیم. در ابتداء اثر ۴-آمینوپیریدین را مورد مطالعه قرار دادیم. نتایج ما نشان داد؛ AP-4BUNO⁺ ۴۰ mM در ناحیه سیتوپلاسمی (محفظه cis)، پتاسیمی با دوز ۱۰ mM در غشاء داخلی میتوکندری کبد با دوز فعالیت کanal را به طور کامل و غیر وابسته به ولتاژ مهار می‌نماید (شکل ۵). مطالعه مشابهی توسط Inoue و همکاران نشان داده که این کanal در غشاء داخلی میتوکندری کبد با دوز ۵ mM از ۴-AP مهار می‌گردد [۲۹]. ما هم چنین در بررسی خود نشان دادیم TEA⁺ بعنوان داروی مهارکننده کانالهای پتاسیمی وابسته به ولتاژ با دوز ۳۰ mM سبب مهار غیر وابسته به ولتاژ کanal می‌گردد. اثر مهاری غیر وابسته به ولتاژ TEA بر روی کanal پتاسیمی میتوکندری مشابه اثر آن در مطالعه قبلی ما بر روی کanal پتاسیمی حساس به کلسیم بود [۲۳]. با توجه به کنداتانس نسبتاً بالای کanal و هم چنین نتایج مطالعات قبلی ما مبنی بر حضور دو نوع کanal پتاسیمی حساس به کلسیم [۲۲، ۲۳] و گزارش‌هایی مبنی بر اثر ATP بر روی فعالیت کanal مورد بررسی قرار گرفت. مهار کننده‌های فارماکولوژیکی چندی جهت شناسایی کانالهای پتاسیمی حساس به کلسیم شناسایی شده که شامل پیتیدهای مشتق از اسکورپیون بنام‌های کریدوتوكسین (ChTx) و ایبریوتوكسین IbTx (IbTx) می‌باشند [۶۲، ۶۱]. بنابراین در این مطالعه اثر IbTx بر روی کanal مورد مطالعه قرار گرفت و هیچگونه اثری بر روی فعالیت کanal مشاهده نگردید. چندین مهار کننده اختصاصی در بررسی‌های مربوط به رفتار کanal‌های K_{ATP} بکار می‌روند که شامل ATP، ترکیبات سولفونیل اوره مانند گلی بنکلامید و 5-hydroxydecanoic acid می‌باشند. نتایج ما نشان داد که تجویز ATP با دوز ۲/۵ mM فعالیت کanal را در هر دو ولتاژ مثبت و منفی مهار می‌نماید. هم چنین نتایج ما نشان می‌دهد که وارد کردن گلی بن کلامید با دوز ۷۰ nM در ناحیه سیس کanal پتاسیمی الحق یافته به غشاء دو لایه لیپیدی در هر دو ولتاژ مثبت و منفی بدون وابستگی به ولتاژ موجب مهار کanal می‌گردد و این حضور کanal پتاسیمی نوع K_{ATP} را در غشاء داخلی میتوکندری مغز تایید می‌نماید. گلی بن کلامید بر روی کanal با اتصال به گیرنده سولفونیل اوره مانع از جریان یافتن یون‌ها پتاسیمی از داخل

ولتاژ بوده و در ولتاژهای مثبت به حدود ۰/۹ می‌رسد. شکل ۴ نیز نشان می‌دهد که توزیع زمانی وضعیت باز کanal با دو تابع توانی به عبارتی وجود حداقل دو حالت باز برای تک کanal است که غیر حساس به ولتاژ می‌باشد. توزیع زمانی بسته کanal حاکی از یک تابع اکسپوننشیال (یک وضعیت بسته) در ولتاژهای مثبت و دو تابع اکسپوننشیال (حداقل دو وضعیت بسته) در ولتاژهای منفی است. این نتایج بیان می‌دارند که یک حالت بسته طولانی در کanal در پتانسیل‌های منفی تر ظاهر می‌شود و سبب کاهش احتمال باز بودن کanal در ولتاژهای منفی می‌گردد. انطباق وابستگی احتمال باز بودن کanal به ولتاژ با رابطه بولترمن، میزان بار لازم جهت رفتار باز و بسته شدن کanal را ۳ بار و میزان ولتاژ موثر جهت ۵۰٪ حداکثر فعالیت را کanal با ۱۸-۲۱ میلی ولت نشان داد. مطالعات ما به موازات مطالعه Choma و همکارانش صورت گرفت. آنها کanal پتاسیمی در میتوکندری سلولهای مغزی در شرایط میتوکندری پیکوسمینس مشاهده کردند [۱۴]. نتایج آنها برخلاف نتایج ما نشان می‌دهد که کanal پتاسیمی غشا داخلی میتوکندری مغز در ولتاژهای مثبت و منفی دارای یک حالت باز و یک حالت بسته بوده و احتمال باز بودن کanal در ولتاژهای منفی افزایش می‌باید. مطالعه‌ای نشان داده است که میزان بار موثر جهت باز شدن کanal پتاسیمی وابسته به ولتاژ می‌تواند توسط غلظت پتاسیم بویژه پتاسیم داخل سلولی تحت تاثیر قرار گیرد [۷۸]. بنابراین، منطقی است فرض نماییم که اختلاف گرادیان شیمیایی دلیلی برای این تفاوت باشد. جهت حل این مسئله، باید مطالعه بیشتری بر روی رفتار کanal و ارتباط عملکرد کanal و ساختمان آن صورت گیرد. کanal‌های K_{ATP} در غشا پلاسمایی بسیاری از اندامها [۱، ۱۵، ۴۶، ۴۷] و هم چنین در غشا داخلی میتوکندری [۳۴، ۷۴] یافت شده است. از ویژگی این کanal مهار آن توسط ATP است. اخیراً نیز ما کanal پتاسیمی را در غشا اندوپلاسمیک رتیکلوم گزارش نمودیم که توسط ATP S و ATP P مهار می‌گردید، این کanal‌ها در فرآیندهایی همچون سیگنالینگ کلسیم و تنظیم پتانسیل غشاء بویژه در شرایط استرس‌های متابولیک نقش مهمی را دارا می‌باشند [۳]. در قسمت دوم نتایج، ما خصوصیات فارماکولوژیک کanal پتاسیمی غشا داخلی میتوکندری مغز را

اوره (SURx) تشکیل می‌شوند. دو نوع زیر واحد Kir6.2, Kir6.1 (Kir6.x) و سه نوع زیر واحد SUR1, SUR2A, SUR2B در ساختمان این کانالها شرکت می‌کنند. زیر واحدهای Kir6.x منفذ کانال را می‌سازند و زیر واحد مسئول پاسخ کانال به ATP می‌باشد. زیر واحدهای SUR نقش تنظیمی داشته و باعث تغییر خصوصیات بیوفیزیکی و فارماکولوژی کانال می‌شوند. این زیر واحدها جایگاه عملکرد داروی گلی بن کلامید می‌باشد [۲۱، ۸]. و تنوع این زیر واحدها باعث ایجاد تنوع در خصوصیات باز و بسته شدن و فارماکولوژی این کانالها شده است.

مشاهدات متعددی بر اساس تحقیقات فارماکولوژیک و مولکولی پیشنهاد می‌کنند که کانالهای mitoK_{ATP} قلب و کبد متعلق به خانواده کانالهای پتاسیمی یکسویه ساز Kir6.1 می‌باشند [۵۸، ۴۱].

مطالعات Lacza و همکاران (۲۰۰۳) زیر واحد 51kDa Kir6.1 را در میتوکندری قلب [۴۰] و مطالعات Suzuki و همکاران (۱۹۹۷) باند ۵۱ kDa را در میتوکندری عضله اسکلتی یافته‌اند [۶۳]. قبل از این مطالعات نیز Zhou و همکاران (۱۹۹۹) هر دو زیر واحد Kir6.1 و Kir6.2 را در مغز شناسایی نموده بودند [۷۹]. اخیراً Foster و همکاران نیز در مغز، کبد و Ng و همکاران در سلول‌های ماهیچه‌ای نشان دادند که Kir6.1 حضور دارد [۲۵، ۳۴]. نتایج ما نیز با استفاده از آنتی بادی Kir6.1 حضور آن را در مغز تایید می‌نماید. زیر واحدهای مربوط به گیرنده سولفونیل اوره (SUR2A و SUR2B) نیز در mitoK_{ATP} اندامهای مختلف از جمله عضله قلبی شناسایی شده است. Chen و همکاران با استفاده از آنتی بادی و بررسی بیان ژن زیر SUR2A را در عضله قلبی شناسایی نموده اما SUR2B را مشاهده ننمودند [۱۳]. اما نتایج آزمایش‌های ما نشان داد که در بین زیر واحدهای مربوط به گیرنده سولفونیل اوره در مغز احتمالاً SUR2B حضور دارد که می‌تواند ناشی از تفاوت‌های زیر واحدها و نقش آنها در بافت‌ها و سلولهای مختلف باشد [۴۰، ۵۶].

در خصوص نقش فیزیولوژیک کانال mitoK_{ATP} بعنوان مثال در ایسکمی مطالعات نشان می‌دهند که کانالهای mitoK_{ATP} نورونهای عصبی در طی دوره ایسکمی باز شده و بدین وسیله از این سلولها در برابر ایسکمی حفاظتی می‌کنند.

کانال می‌گردد. اخیراً ما در مطالعه‌ای نشان داده‌ایم که کانال پتاسیمی حساس به ATP علاوه بر میتوکندری در غشاء اندوپلاسمیک رتیکلوم کبد نیز وجود دارد که بطور وابسته به ولتاژ توسط گلی بنکلامید مهار می‌گردد [۵۵]. HD-5 یک مهار کننده اختصاصی کانالهای mitoK_{ATP} می‌باشد در حالیکه گلی بنکلامید یک مهار کننده غیر اختصاصی می‌باشد [۵۴]. این طبقه بندی بر اساس بررسی عملکرد میتوکندری قلب در سلولهای سالم [۳۹، ۵۲]، میتوکندری جدا شده [۳۵]، و روی ثبت‌های تک کانال [۳۲، ۷۷] می‌باشد. اما نتایج ما نشان داد که HD-5 اثری بر روی فعالیت کانال ندارد. مطالعات قبل اثر مهاری HD-5 را بر روی فعالیت کانال K_{ATP} میتوکندریایی [۱۹]، پروتولیپوزومها [۵] و بافت‌های نورونی که بدنبال به کارگیری دیازوکساید فعال شده بودند را توصیف کرده‌اند [۴۲، ۶۵، ۷۱]. هم چنین گزارش‌هایی دیگری نیز نشان می‌دهند که اثر این دارو بر روی کانال mitoK_{ATP} در قلب [۳۵، ۴۸، ۳۵]، عضله اسکلتی [۹]، کبد [۳۰]، کلیه [۱۲]، مغز و سلولهای کشت شده مغز [۱۱، ۷۱] مهاری می‌باشد. بر خلاف مطالعات فوق، مطالعات دیگر نشان می‌دهند کانال‌های mitoK_{ATP} در میتوکندری های غیر سیناپتوزومال حضور دارند که حساس به دیازوکساید و HD-5 نمی‌باشد [۹]. اخیراً نیز عدم تأثیر HD-5 روی متورم شدن میتوکندری مغز مشاهده شده است [۳۸]. احتمالاً این تفاوت علاوه بر تغییرات ویژه بافتی در ارتباط با زیر واحد های تشکیل دهنده کانال و تفاوت آنها در بافت‌های مختلف و یا حذف عواملی در سلول مانند سایتواسکلتونها و دیگر پروتئینهای موجود در غشاء مانند بعضی از پروتئینهای داخل غشائی که مانند لنگر عمل می‌کنند، می‌باشد. از بین رفتن ارتباط کانال و این پروتئینها باعث تغییر در باز و بسته شدن و کنداکتانس آنها شده و خواص فارماکولوژیک آنها را تحت تأثیر قرار می‌دهد [۱۸، ۷۰]. مطالعات ایمونوھیستوشیمی و بیولوژی مولکولی حضور کانال پتاسیمی را در غشاء داخلی میتوکندری مغز نشان داده‌اند [۶۰]. با این حال ساختمان مولکولی کانال mitoK_{ATP} هنوز بطور دقیق شناسایی نشده است. اعتقاد بر این است که کانال K_{ATP} و کانالهای mitoK_{ATP} غشاء پلاسمایی شباهت‌های زیادی با یکدیگر دارند. ساختمان کانال K_{ATP} ترکیب اکتامری است که از به هم پیوستن زیر واحدهای Kir6.x و سولفونیل

بنکلامید مهار شده در حالیکه ۵-HD و ایبریوتوكسین بر آن اثری ندارند. بنظر می‌رسد این کanal، احتمالاً نقش مهمی در همئوستازی میتوکندری مغز و حفاظت نورونی داشته باشد.

سپاسگزاری

از مرکز تحقیقات علوم اعصاب دانشگاه شهید بهشتی جهت حمایت مالی این پروژه، آقای دکتر بهروز وزیری از انتستیتو پاستور ایران جهت راهنماییهای ارزنده در قسمت مولکولی و آقای دکتر سجاد سالاری که در استخراج لبید مورد نیاز همکاری داشتند، تشکر بعمل می‌آید.

[۷۵] به طوری که این کانالهای پتانسیمی متابولیسم میتوکندری را از طریق تنظیم حجم ماتریکس میتوکندری [۲۶] و اثر مستقیم ورود کلسیم و تولید گونه‌های اکسیژن واکنش دار تنظیم می‌نمایند [۲۶، ۳۷].

در تحقیق حاضر به دنبال الحاق وزیکول غشاء داخلی میتوکندری جدا شده از مغز موش صحرائی به داخل غشاء دو لایه لیپیدی فسفاتیدیل کولین، کanal کاتیونی مشاهده شد که متعلق به خانواده کانالهای پتانسیمی K_{ATP} و وابسته به ولتاژ می‌باشد که احتمالاً زیر واحدهای تشکیل دهنده آن Kir6.1 و SUR2B می‌باشد. کanal دارای کنداكتانس 143 pS ، وابسته به ولتاژ که توسط داروهای ATP، TEA 4-AP و گلی

References

- [1] Akrouh A, Halcomb SE, Nichols CG, Sala-Rabanal M, Molecular biology of K(ATP) channels and implications for health and disease. *IUBMB Life* 61 (2009) 971-8.
- [2] Ashley, RH, Challenging accepted ion channel biology: p64 and the CLIC family of putative intracellular anion channel proteins. *Mol Membr Biol* 20 (2003) 1-11.
- [3] Ashrafpour M, Eliassi A, Sauve R, Sepehri H, Saghiri R, ATP regulation of a large conductance voltage-gated cation channel in rough endoplasmic reticulum of rat hepatocytes. *Arch Biochem Biophys* 471 (2008) 50-6.
- [4] Averaimo S, Milton RH, Duchen MR, Mazzanti M Chloride intracellular channel 1 (CLIC1): sensor and effector during oxidative stress. *FEBS Lett* 584 (2010) 2076-84.
- [5] Bajgar R, Seetharaman S, Kowaltowski AJ, Garlid KD, and Pucek P, Identification and properties of a novel intracellular (mitochondrial) ATP-sensitive potassium channel in brain. *J Biol Chem* 276 (2001) 33369-74.
- [6] Bednarczyk P, Barker GD, Halestrap AP, Determination of the rate of K^+ movement through potassium channels in isolated rat heart and liver mitochondria. *Biochim Biophys Acta* 1777 (2008) 540-8.
- [7] Bednarczyk P, Dołowy K, Szewczyk A, New properties of mitochondrial ATP-regulated potassium channels. *J Bioenerg Biomembr* 40 (2008b) 325-35.
- [8] Breliidze TI, Niu X, Magleby KL, A ring of eight conserved negatively charged amino acids doubles the conductance of BK channels and prevents inward rectification. *Proc Natl Acad Sci USA* 100 (2003) 9017-22.
- [9] Brustovetsky T, Shalbuyeva N, Brustovetsky N Lack of manifestation of diazoxide/5-hydroxydecanoate-sensitive K_{ATP} channel in rat brain nonsynaptosomal mitochondria. *J Physiol* 568 (2005) 47-59.
- [10] Busija DW, Gaspar T, Domoki F, Katajam PV, Bari F, Mitochondrial-mediated suppression of ROS production upon exposure of neurons to lethal stress: mitochondrial targeted preconditioning. *Adv Drug Deliv Rev* 60 (2008) 1471-7.
- [11] Busija DW, Katajam P, Rajapakse NC, Kis B, Grover G, Domoki F, Bari F, Effects of ATP-sensitive potassium channel activators diazoxide and BMS-191095 on membrane potential and reactive oxygen species production in isolated piglet mitochondria, *Brain Res Bull* 66 (2005) 85-90.
- [12] Cancherini DV, Trabuco LG, Reboucas NA, Kowaltowski AJ, ATPsensitive K^+ channels in renal mitochondria. *Am J Physiol Renal Physiol* 285 (2003) 1291-6.
- [13] Chen FR, Zhang N, Liu P, Zhang YY, Han XH, Cai JF, Effects of Guanxinkang on expressions of ATP-sensitive potassium channel subunits Kir6.1, Kir6.2, SUR2A and SUR2B in ischemic myocytes of rats. *Zhong Xi Yi Jie He Xue Bao* 8 (2010) 458-64.
- [14] Choma K, Bednarczyk P, Koszela-Piotrowska I,

- Kulawiak B, Kudin A, Kunz W, Dolowy K, Szewczyk A, Single channel studies of the ATP-regulated potassium channel in brain mitochondria. *J Bioenerg Biomembr* 41 (2009) 323-34.
- [15] Cole WC, Clement-Chomienne O, ATP-sensitive K^+ channels of vascular smooth muscle cells. *J Cardiovasc Electrophysiol* 14 (2003) 94-103.
- [16] Da Cruz S, Xenarios I, Langridge J, Vilbois F, Parone PA, Martinou JC, Proteomic analysis of the mouse liver mitochondrial inner membrane. *J Biol Chem* 278 (2003) 41566-71.
- [17] Dahlem YA, Horn TF, Buntinas L, Gono T, Wolf G, Siemen D, The human mitochondrial K_{ATP} channel is modulated by calcium and nitric oxide: a patch clamp approach. *Biochim Biophys Acta* 1656 (2004) 46-56.
- [18] Davies LM, Purves GI, Barrett-Jolley R, Dart C, Interaction with caveolin-1 modulates vascular ATP-sensitive potassium (K_{ATP}) channel activity. *J physiol* 588 (2010) 3255-66.
- [19] Debska G, Kicinska A, Skalska J, Szewczyk A, May R, Elger CE, Kunz WS, Opening of potassium channels modulates mitochondrial function in rat skeletal muscle. *Biochim Biophys Acta* 1556 (2002) 97-105.
- [20] De Marchi U, Sassi N, Fioretti B, Catacuzzeno L, Cereghetti GM, Szabo I, Zoratti M, Intermediate conductance Ca^{2+} -activated potassium channel (KCa3.1) in the inner mitochondrial membrane of human colon cancer cells. *Cell Calcium* 45 (2009) 509-516.
- [21] Edwards JC, Kahl CR, Chloride channels of intracellular membranes. *FEBS Lett* 584 (2010) 2102-11.
- [22] Fahanik-Babaei J, Eliassi A, Jafari A, Sauve R, Salari S, Saghiri R, Electro-pharmacological profile of a mitochondrial inner membrane big-potassium channel from rat brain. *Biochim Biophys Acta* 1808 (2011) 454-60.
- [23] Fahanik-Babaei J, Eliassi A, Saghiri R, How many types of large conductance $Ca^{(+)}$ -activated potassium channels exist in brain mitochondrial inner membrane: evidence for a new mitochondrial large conductance $Ca^{(+)}$ -activated potassium channel in brain mitochondria. *Neuroscience* 199 (2011) 125-32.
- [24] Foster DB, Rucker JJ, Marban E, Is Kir6.1 a subunit of mito K_{ATP} . *Biochem Biophys Res Commun* 366 (2008) 649-656.
- [25] Ng KE, Schwarzer S, Duchen MR, Tinker A, The intracellular localization and function of the ATP-
- sensitive K^+ channel subunit Kir6.1. *J Membr Biol* 234 (2010) 137- 47.
- [26] Halestrap AP, Regulation of mitochondrial metabolism through changes in matrix volume. *Biochem Soc Trans* 22 (1994) 522-9.
- [27] Hirano J, Nakamura K, Kubokawa M, Properties of a $Ca^{(2+)}$ -activated large conductance $K(+)$ channel with ATP sensitivity in human renal proximal tubule cells. *Jpn J Physiol* 51 (2001) 481-9.
- [28] Hoppe UC, Mitochondrial calcium channels. *FEBS Lett* 584 (2010) 1975-81.
- [29] Inoue I, Nagase H, Kishi K, Higuti T, ATP-sensitive K^+ channel in the mitochondrial inner membrane. *Nature* 352 (1991) 244-7.
- [30] Jaburek M, Yarov-Yarovoy V, Paucek P, Garlid KD, State-dependent inhibition of the mitochondrial K_{ATP} channel by glyburide and 5-hydroxydecanoate, *J Biol Chem* 273 (1998) 13578-13582.
- [31] Jiang Y, Lee A, Chen J, Cadene M, Chait BT, MacKinnon R, Crystal structure and mechanism of a calcium-gated potassium channel. *Nature* 417 (2002) 515-22.
- [32] Jiang MT, Ljubkovic M, Nakae Y, Shi Y, Kwok W-M, Stowe DF, Bosnjak ZJ, Characterization of human cardiac mitochondrial ATP-sensitive potassium channel and its regulation by phorbol ester in vitro. *Am J Physiol Heart Circ Physiol* 290 (2006) 1770-76.
- [33] Kicinska A, Swida A, Bednarczyk P, Koszela-Piotrowska I, Choma K, Dolowy K, Szewczyk A, Jarmuszkiewicz W, ATP-sensitive potassium channel in mitochondria of the eukaryotic microorganism *Acanthamoeba castellanii*. *J Biol Chem* 282 (2007) 17433-17441.
- [34] Ko EA, Han J, Jung ID, Park WS, Physiological roles of K^+ channels in vascular smooth muscle cells. *J Smooth Muscle Res* 44 (2008) 65-81.
- [35] Korge P, Honda HM, Weiss JN, Protection of cardiac mitochondria by diazoxide and protein kinase C: implications for ischemic preconditioning, *Proc Natl Acad Sci USA* 99 (2002) 3312-17.
- [36] Kudin AP, Yaw BN, Bimpont B, Vielhaber S, Elger CE, Kunz WS, Characterization of superoxide-producing sites in isolated brain mitochondria. *J Biol Chem* 279 (2004) 4127- 4135.
- [37] Kulawiak B, Bednarczyk P, Reconstitution of brain

- mitochondria inner membrane into planar lipid bilayer. *Acta Neurobiol Exp* 65 (2005) 271-6.
- [38] Kupsch K, Parvez S, Siemen D, Wolf G, Modulation of the permeability transition pore by inhibition of the mitochondrial K(ATP) channel in liver vs brain mitochondria. *J Membr Biol* 215 (2007) 69-74.
- [39] Ichinose M, Yonemochi H, Sato T, Saikawa T, Diazoxide triggers cardioprotection against apoptosis induced by oxidative stress. *Am J Physiol Heart Circ Physiol* 284 (2003) 2235-41
- [40] Lacza Z, Snipes JA, Kis B, Szabo C, Grover G, Busija DW, Investigation of the subunit composition and the pharmacology of the mitochondrial ATP-dependent K⁺ channel in the brain. *Brain Res* 994 (2003) 27-36.
- [41] Lacza Z, Snipes JA, Miller AW, Szabo C, Grover G, Busija DW, Heart mitochondria contain functional ATP-dependent K⁺ channels. *J Mol Cell Cardiol* 35 (2003) 1339-47.
- [42] Liang HW, Xia Q, Bruce IC, Reactive oxygen species mediate the neuroprotection conferred by a mitochondrial ATP-sensitive potassium channel opener during ischemia in the rat hippocampal slice. *Brain Res* 1042 (2005) 169-175.
- [43] Malinska D, Mirandola SR, Kunz WS, Mitochondrial potassium channels and reactive oxygen species. *FEBS Lett* 584 (2010) 2043-48.
- [44] Marty A, Ca-dependent K channels with large unitary conductance in chromaffin cellmembranes. *Nature* 291 (1981) 497-500.
- [45] Muller P, Donald O, Rudin B, Tien H, westcott w C, Reconstitution of Cell Membrane Structure in vitro and its Transformation into an Excitable System. *Circulation* 26 (1962) 1166 -71.
- [46] Mayorga-Wark O, Dubinsky WP, Schultz SG, Reconstitution of a K_{ATP} channel from basolateral membranes of Necturus enterocytes. *Am J Physiol* 269 (1995) 464-71.
- [47] Nichols CG, K_{ATP} channels as molecular sensors of cellular metabolism. *Nature* 440 (2006) 470-6.
- [48] Ozcan C, Bienengraeber M, Dzeja PP, Terzic A, Potassium channel openers protect cardiac mitochondrial by attenuating oxidant stress at reoxygenation, *Am J Physiol Heart Circ Physiol* 282 (2002) 531-9.
- [49] Pallotta BS, N-bromoacetamide removes a calcium-dependent component of channel opening from calcium-activated potassium channels in rat skeletal muscle. *J Gen Physiol* 86 (1985) 601-11.
- [50] Peixoto PM, Ryu SY, Kinnally KW, Mitochondrial ion channels as therapeutic targets. *FEBS Lett* 584 (2010) 2142-52.
- [51] Rusznak Z, Bakondi G, Kosztka L, Pocsai K, Diens B, Fodor J, Telek A, Gomczi M, Szucs G, Csernoch L, Mitochondrial expression of the two-pore domain TASK-3 channels in malignantly transformed and nonmalignant human cells. *Virchows Arch* 452 (2008) 415-26.
- [52] Sato T, Li Y, Saito T, Nakaya H, Minoxidil opens mitochondrial K_{ATP} channels and confers cardioprotection. *Br J Pharmacol* 141 (2004) 360-66.
- [53] Sato T, Saito T, Saegusa N, Nakaya H, Mitochondrial Ca²⁺-activated K⁺ channels in cardiac myocytes: A mechanism of the cardioprotective effect and modulation by protein kinase A. *Circulation* 111 (2005) 198-203.
- [54] Scholz A, Gruss M, Vogel W, Properties and functions of calcium-activated K⁺ channels in small neurones of rat dorsal root ganglion studied in a thin slice preparation. *J Physiol* 513 (1998) 55-69.
- [55] Sepehri H, Eliassi A, Sauvé R, Ashrafpour M, Saghiri R, Evidence for a large conductance voltage gated cationic channel in rough endoplasmic reticulum of rat hepatocytes. *Arch Biochem Biophys* 457 (2007) 35-40.
- [56] Shimizu K, Lacza Z, Rajapakse N, Horiguchi T, Snipes J, Busija DW, Mito (ATP) opener, diazoxide, reduces neuronal damage after middle cerebral artery occlusion in the rat. *Am J Physiol Heart Circ Physiol* 283 (2002) 1005-1011.
- [57] Siemen D LC, Borecky J, Gulbins E, Lang F, Ca²⁺-Activated K Channel of the BK-Type in the Inner Mitochondrial Membrane of a Human Glioma Cell Line. *Biochem Biophys Res Commun* 257 (1999) 549-554.
- [58] Singh H, Hudman D, Lawrence CL, Rainbow RD, Lodwick D, Norm RI Distribution of Kir6.0 and SUR2 ATP-sensitive potassium channel subunits in isolated ventricular myocytes. *J Mol Cell Cardiol* 35 (2003) 433-435.
- [59] Singleton WS, Gray MS, Chromatographically homogenous lecithin from egg phospholipids. *J Am Oil Chem Soc* 24 (1965) 53-63.

- [60] Skalska J, Bednarczyk P, Piwonska M, Kulawiak B, Wilczynski G, Dolowy K, Kudin AP, Kunz WS, Szewczyk A, Calcium ions regulate K uptake into brain mitochondria: the evidence for a novel potassium channel. *Int J Mol Sci* 10 (2009) 1104-1120.
- [61] Song X, Su W, Chen L, Ji JJ, Functional expression of large-conductanceCa²⁺-activated potassium channels in lateral globus pallidus neurons. *Neuroscienc* 169 (2010) 1548-56.
- [62] Su W, Song X, Ji JJ, Functional expression of a large-conductance Ca²⁺-activated K⁺ channel in mouse substantia nigra pars compacta dopaminergic neurons. *Neurosci lett* 471 (2010) 1-5.
- [63] Suzuki M, Kotake K, Fujikura K, Inagaji N, Suzuki T, Gono T, Seino S, Takata K, Kir6.1: a possible subunit of ATP-sensitive K⁺ channels in mitochondria. *Biochem Biophys Res Commun* 241(1997) 693-7.
- [64] Szabo I, Bock J, Grassme H, Sodemann M, Wilker B, Lang F, Zoratti M, Gulbins E, Mitochondrial potassium channel Kv1.3 mediates Bax-induced apoptosis in lymphocytes. *Proc Natl Acad Sci U S A* 105 (2008) 14861-66.
- [65] Szabo I, Bock J, Jekle A, Sodemann M, Adams C, Lang F, Zoratti M, Gulbins E, A novel potassium channel in lymphocyte mitochondria. *J Biol Chem* 280 (2005) 12790- 12798.
- [66] Szewczyk A, Just W, Intracellular ion channels. *FEBS Lett* 584 (2010) 1941-48
- [67] Szewczyk A, The intracellular potassium and chloride channels: properties, pharmacology and function (review). *Mol Membr Biol* 15 (1998) 49-58.
- [68] Szewczyk A, Jarmuszkiewicz W, Kunz WS, Mitochondrial potassium channels. *IUBMB Life* 61 (2009) 134-143.
- [69] Szewczyk A, Mikolajek B, Pikula S, Nalecz M, Potassium vchannel openers induce mitochondrial matrix volume changes via activation of ATP-sensitive K channel. *Pol J Pharmacol* 45 (1993) 437-443.
- [70] Terzic A, Kurachi Y, Actin microfilament disrupters enhance K (ATP) channel opening in patches from guinea-pig cardiomyocytes. *J Physiol* 492 (1996) 395-404.
- [71] Teshima T, Akao M, Baumgartner WA, Marban E, Nicorandil prevents oxidative stress-induced apoptosis in neurons by activating mitochondrial ATP-sensitive potassium channels. *Brain Res* 990 (2003) 45-50.
- [72] Thévenod F, Ion channels in secretory granules of the pancreas and their role in exocytosis and release of secretory proteins. *Am J Physiol Cell Physiol* 283 (2002) 651-672.
- [73] Thompson RJ, Nordeen MH, Howell KE, Caldwell JH, A largeconductance anion channel of the Golgi complex. *Biophys J* 83(2002) 278-289.
- [74] Tricarico D, Mele A, Lundquist AL, Desai RR, George AL Jr, Conte Camerino D, Hybrid assemblies of ATP-sensitive K⁺ channels determine their muscle-type-dependent biophysical and pharmacological properties. *Proc Natl Acad Sci U S A* 103 (2006) 1118-23.
- [75] Watanabe M, Katsura K, Ohsawa I, Mizukoshi G, Takahashi K, Asoh S, Involvement of mitoKATP channel in protective mechanisms of cerebral ischemic tolerance. *Brain Res* 1238 (2008) 199-207.
- [76] Wolfgang F, Graier M, Frieden M, Malli R, Mitochondria and Ca(2+) signaling: old guests, new functions. *Pflugers Arch* 455 (2007) 375-396.
- [77] Zhang DX, Chen YF, Campbell WB, Zou AP, Gross GJ, Li PL, Characteristics and superoxide-induced activation of reconstituted myocardial mitochondrial ATP-sensitive potassium channels. *Circ Res* 89 (2001) 1177-1183.
- [78] Zingman LV, Alekseev AE, Hodgson-Zingman DM, Terzic A, ATP-sensitive potassium channels: metabolic sensing and cardioprotection. *J Appl Physiol* 103 (5) (2007) 1888-93.
- [79] Zhou M, Tanaka O, Sekiguchi M, Sakabe K, Anzai M, Izumida I, Inoue T, Kawahara K, Abe H, Localization of the ATPsensitive potassium channel subunit (Kir6.1/uK(ATP)-1) in rat brain. *Brain Res Mol Brain Res* 74 (1999) 15-25.